This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google™ books

https://books.google.com

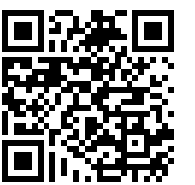

KAIS. KÖN. HOF-BIBLIOTHEK
69.640-B
Neu-

Digitized by Google

Österreichische Nationalbibliothek
+Z224873204

Digitized by Google

Digitized by Google

NARODNA PISMA

OD

MORSKOGA RATA

IZPOD VISA

U

DALMACIJI

POPA VULETIĆA IZ SINJA.

69640-B.

U SPLIETU
TISKARN. ANTUNA ZANNONI
1866.

Digitized by Google

Digitized by Google

PRIUZVIŠENOMU GOSPODINU

GULJELMU TEGETOFU

PODAMIRALJU

CES. KR. BRODOVJA AUSTRIJANSKOGA.

Dvadeseti Srpnja t. g: u komu Ti Priuzvišeni Gospodine, mečući Sebe na pogibja, dobiosi onu slavu, kojaće vikovita ostati medju Narodim, užeže u mome srcu jednu neizkazanu radost prama Tebi radi Tvoga čudnoga morskog voevanja, tako, da si proglašen vitez od vitezah morskih, a s druge strane jerbo si Ti ukaza različitu ljubav zovući Sobom na voevanje Dalmatine, postavljajući Tvoje ufanje u neumornosti, hrabrenosti, i virnosti njihovoj; suviše pak jer se je pritvrdilo da su Dalmatini baš srca junačkoga dobivši tako slavu po Tvojoj umitnosti, i po Tvomu plemenitom morskom upravljenju.

Ljubim moj narod Dalmatinski, a ljubim Tebe Priuzvišeni Gospodine, zato ovu pismu koju ja ovdi Tebi Priuz. Gospodine poklonjam za slavu Tvoju, i onih Tvojih koji s Tobom voevaše, želim da primiš za bilig moje harnosti, poznanstva i ljubavi.

Digitized by Google

Hotido upisati pismu u jezik Dalmatinski, za da narod Dalmatinski pivajućije proslavi na vikovitu uspomenu slavu koju si dostiga, i u isto vrime radujući se sobom na njihovoj slavodobitnosti s Tobom ujedno.

U Sinju na 2 Listopada 1866.

Priponizni Tvoj sluga
Pop Dujam Vuletić
UČITELJ.

Digitized by Google

ŠTIOCIM!

Buduči se zametnuo žestoki rat s Talijanim i s Austrijanim ove godine Gospodinove 1866, snažno i plemenito brodovje Taljanah doplovi u Dalmaciju, i poče biti tvrdju Visa na 18 Srpnja i g. — Za dva dana nepristajno i jako udaraše na bedene Viške, ognjevita zrnja iz topovah brodalje Talijanske, ali sasvim da se zgrade Viške oriše i svaljivaše, ništanemanje Carska Austrijanska Vojska branečise baš junački, nehtidese pridati. — Za tri puta Taljanci navratjalisu se nebili izkrcali njihovu vojsku na tri različite strane Viškog otoka, ali sasvim da su bili došli blizu Visa u Višku luku, nemogase se nikako izkrcati, jer gdibigod pristupili, našlibi Carsku Austriansku Vojsku gdi ujedno s Viškim gradjanim snažno opirujučise nedadošeim naprid poči, dali slavodobitno biašeih na trag potirali. Treči dan, 20 Srpnja, stiže u pomoć Austrijansko brodovje iz Važana, mnogo manje, i slabijm oružjem nego Taljanško, kojim upravljaše glasoviti Podamiralj **Tegetof.** Udarišese na srid mora brodalje, i poslin krvnog boja od desete ure jutrenje do druge po podne, ostade slavodobitna brodalja Austrijanska, oslobodeći tako Vis, s velikom štetom Talijanah, koji su bili usilovani pobignuti i boj pristati. Dogadjaj ovi razumičese bolje s pismom koju ja ovdi dajem na svitlost.

Ovom pismom nije moja odluka uvriditi nijednoga Naroda dali častеći i štujući svakoga u mojoj je glavi poslaviti slavom,

Digitized by Google

Podamiralja **Guljelma Tegetofa**, koji uspomenu vikovitu ostavlja u Poviestnici od izvrstnog njegovoga upravljenja morskoga, i od viteškoga, hitrog voevanja, a opet za proslaviti vojsku, navlastito Dalmatine, koji š Njim hrabreno, virno i složno voevaše.

Faleći junaštvo naroda Dalmatinskoga hotiosam upisati istu pismu u Dalmatinski jezik, uzdajući se dače biti puku ugodna, jer u svomu jeziku draže će biti pivati uspomenu od slave koja se tiče svog roda i plemena, kako na vikovitu uspomenu mi pivamo junaštva naših didah i pradidah.

A M E N.

Digitized by Google

Pisma

od morskoga rata Izpod Visa u Dalmaciji.

Tutnji, buči, štoće ovo biti?
Bože mili, štočese zgoditi?
Puca, germi, al se nezna gdije,
Il se ori, il se kervca lije?

Berzojavna Dalmatinska vila
Dalmatince zovuć, besidila,
« Da je snažno brodovje Taljanah,
« Udarilo na Vis od svih stranah:

U Važanu gradu kad to čuje
Podamiralj kî morom broduje
Morska strila, Tegetofe silni
Vas se strese, a lice promini.

On silenu vojsku zovuć svije
Sve junake i morske delije:
« Istriani moja bratjo mila
Zove pomoć Dalmatinska vila.

« Bojna oružija berzo privatite
« Ja prid vama a vi me slidite
« Tverdju Visa od zla izbavimo
« Vašem rodu slavu pripravimo.

Digitized by Google

Tegetof je lipo govorio
A Istriane boju pripravio;
Zovnu tada mlade Dalmatine
Morskim bojom, nekim slava sine.

« Poslušajte moja bratjo virna,
« Talianska brodolja je silna
« Doplovila, i strašno nam bije,
« Viški gradić slavne Dalmacije.

« Desnica je vaša od mejdana
« Porazitće silenog Taliana
« Ufanje je moje pervo u Boga
« Drugo mi je Dalmatinska sloga.

« Sva oružja bojna pokupite
« Do večeras svi mi se spravite
« Sutraćemo sriću pokušati
« I Taliana na mejdan sazvati.

Dalmatini miloga slušaju
Ter ovako njemu govoraju:
« Hitro, berzo neka putujemo
« Oslobodit braću mi ajdemo.

« Dok je nami glava na ramenu
« Mi-će-mote slušati u svemu
« A za bratju našu izbaviti
« Našu ćemo kervcu svu proliti.

« Tegetofe, Ti ćeš s nama biti
« Pazi samo, onda ćeš viditi
« Dalmatina serca junačkoga
« Kako razi protivnika svoga.

Do skladnosti lipše stvari nema
Kada vojska na boju se sprema
Virnu ruku lipo svi dadoše
Iz Važana skladno svi podjoše.

Digitized by Google

Su Korabljam sedam oklopljenim,
I ostalim brodovim dervenim
Sedam krupni, a devet još mali
Eto vas broj i to se nešali.

Tegetofe vojvoda im biše
I brodalju k Visu uputiše;
Dalmaciu kada ugledaše
Dalmatini na noge ustaše.

Majku svoju oni spominjaju,
I ovako njoizi govoraju:
« Poslušajme mila majko moja
« Sad na mejdan idjem ljutog boja.

« Da proslavim Dalmatinsko ime
« I našega Cara evo vrime;
« Ne plači me moja majko mila
« Ti si mene za slavu goila.

« Viteško ti hoću vojevati
« I za bratju moju glavu dati
« Smerti moja neka te ne smuti
« Slavom ću ti majko poginuti.

« Ne plačime niti suze livaj
« Majku Božju u pomoć dozivaj
« Mertva mene, molbu neka sluša
« I recimi — pokojna ti duša. —

Zaručnicu još ti spominjaše
I ovako njojzi besidjaše:
« U serce te ljubim dušo moja
« Sad na mejdan idjem ljutug boja.

« Da proslavim Dalmatinsko ime
« I našega Cara evo vrime
« Ne plačime gerlice primila
« Nekasi me ljubavju ljubila.

Digitized by Google

Otaćbinu jošter spominjaju
Ter ovako njojzi govoraju :
« U serce te ljubim zemljo moja
« Idjem kušat sad sriću od boja.

« Da poslavim Dalmatinsko ime
« I našega Cara evo vrime.
« Ne žalime zemljo moja mila
« Ti si mene za slavu ranila »

Dalmatini tako govoraše
Istriani sladko ih slušaše,
Ali spravni svi za boj stojiše
I medjuto k' Visu doploviše.

Zatutnjilo u nebo biaše
Viharom se voda prilivaše,
Desnica se Božija tad ukaže
Cerni oblak strašna ništo kaže.

Što će biti što će se zgoditi ?
Božje vrime kome ovo priti ?
Vojska Carska tako govoraše
I od Boga pomoć vapiaše.

Koj bo stvori, i uništit može
Svemogući Jaki pomoz Bože !
U Te ufa Carska brodovina
Sačuvaj je Marije svisina .... !

Kad je bili danak osvanuo,
I oblake vitar rasterkao,
Svu brodalju snažnu ugledaju,
Gdi barjaci bojni na njoj viju.

Na srid mora planine silene
Korabljesu dvanest oklopljene,
Trinest jošter velikih brodovah
Su dva snažna broda Prušjanovah.

Digitized by Google

Talijanska brodalja biaše
S Fondaturom, koj u sridi staše
Strašno im se vidi svaka strana
Strahovitim oružijem vladana.

Na Taliane tkoće udariti?
Većom snagom tkoće bojak biti?
Tegetofe zato nehajaše
Svojoj vojsci hitro govoraše:

« Oj družino serca viteškoga,
« A s pomoćju Boga velikoga,
« Taliane mi će mo svladati
« Cesarovu krunu osvitlati.

« U ime Boga i pravice prave
« Nežalimo sada naše glave,
« Poplašit nas nemogu nikako
« Jer u nami serce je junačko.

To izusti, zemlja rastresese
Ognjeniti oganj užežese
Na Taliane naglo udariše
Iz brodalje Carske svi skočiše.

Od korabljah što ondi biahu
Jedna koju Maksimom prozvahu
Žestokim se ona bojom bije
Gdije junak tute šale nije.

Dvi brodolje snažno se hervaše
I zernja se težka prosipaše
Pade mertvih dosta Talijanah
I mnogoih dopadoše ranah.

Talijani tada pobisniše
I topove silne upališe
Njihova su zernja ognjevita
Svako, pobre, daleko se hita.

Digitized by Google

Tegetof se biše pomamio
Kako stupa da budeš vidio
S oklopljenom « Maksim » gdi biaše
Na Taliane sokol udaraše,

Dalmatinci besidiše tada :
« Oli sada oli već ikada
« Tegetof je s nami a mi s njime
« Da Cesarsko proslavimo ime.

Da si pobre ti onda vidijo
Kakose je « Maksim » zaletijo
Na Talianę kakoli se skoći
Mili Bože budmu u pomoći !

Korablje se krvno udaraju
Jedna s drugom ter sriću kušaju
Na vridnoga Maksimilijana
Kralj udari snažno Talianah.

(Draga bratjo ovo znati imate
Kažem vami, neka dobro znate
« Maksimom » se jedan brod naziva
« Kralj Talije » ime drugom biva.)

Tegotofe u srid ognja stoji
Vlada, redi, vatre se ne boji
On Maksimom snažno udaraše
Na korablju koja tute staše.

Kako udari oni ćas je sverši
Silnu zgradu Taliansku skerši
A kad poče u more tonuti
Taliance jadne težko smuti.

Milostivan vele 'l ti je bijo
Tegetofe kada je vidjo
Da Taljani topeći se ginu
Bojni barjak on ti berzo skinu.

Digitized by Google

Mirni barjak diže uz jambore
« Pridajte se prožderče vas more »
Lipo nuka Tegetof Taliane
Bojak biti neka već pristane.

Ali oni zato i nehaju
Svojim puškam živi oganj daju
Tegetofe kad to čudo vidi
Božija ruka pušta da ih slidi.

Sinje more u čas ih proždriše
Sedam stotin ako i ne više
Sobom tope svilene barjake
Samo plove na moru im čake.

Kakoli se oni smerti daju
I u more kako propadaju
Da buduih majke tu gledale
Od mila bi gorko proplakale.

Nad brodaljam sunce pomerčalo
Da se pozna sada je zapalo
Tko se junak i vitez porodi
Od Talianah slušaj što se zgodi.

Pušta « Kaizer » zdrake ognjevite
Sto vam velju, vi se ne čudite
Sto zastrilja, i štogodir pali
U sinje se more sve to svali.

Sinje more uzavrilo biše
Ognjena se klubka oboriše;
Na stotine topovi pucaju
Sve do podne nikad ne pristaju.

Puca, siva, oblaci se dižu
Kervnog mora valovi se nižu;
Tu se gine, tu se kervca lije
Jedan drugog iz pušakah bije.

Digitized by Google

Ozdal morski svi valovi buče
Ozgor vikom, jadom se jauče
Tu se ori, tu se lomi i cipa
Na sve strane vatra se prosipa.

Rastresuse berda i doline,
Za oblakom čudna vatra sine
Talijansku oklopljenu stiže
Zivo klubko, u lagum je diže.

U korablji pet stotin biaše
Sto ih lagum nemilo satraše
Gledajuči sa Viškoga klanca
Ti bi reka eno more plamca.

Božja ruka i Moć privelika
Da pravedne obrani jest prilika;
Hvala Bogu našem velikomu
Milostivom daru Njegovomu.

Več se umiri, sveršila je svaka
Nestaloje gustoga oblaka
Ter pomorska četa Talianah
Biži natrag smetena, satrana.

Dobitnikom Tegotof je bio
I slavno je u Vis ulazio,
Dočekaga vojska proslavljena
Hvaleciga sa Viških bedenâ.

Tegetof se znati zabrinio
Broj junakah štoje izgubio,
Trideset i četri mertvih biše
A ranjenih stotina suviše.

Na hiljadu i osam stotinah,
I šestdeset i šest još godinah,
Dvadeseti Serpnja danak biše
Ovog boja istina se piše.

Digitized by Google

Nek se slavi Tegetof visoko
Morska strila, i još morski soko
Junačka ga majka porodila
I viteškim mlikom zadoila.

Tu su križi medulje diljene
Za junaštvo zlatne i srebrene
Tegetofu vise oko vrata
I od srebra i od suha zlata.

S Tegetofom svi slavu imaše
Koji š njimem tada vojevaše
Istriani roda viteškoga
Dalmatini serca junačkoga.

Uzigrala Dalmatinska vila
Od veselja i radosti mila
Pivajući dilâ junačkoga
Dalmatinca, hvaleći svakoga.

Dalmatini moja bratjo mila
Poslušajte što vam veli vila:
« Pradidovah vaših dila slavna
« Ja ih pivam uz gusle od davna.

« Ja se zovem Dalmatinska vila,
« I tvoja ču pivat slavna dila,
« Nedaj samo da ti ime gine
« Za slavu ga čuvaj Dalmatine!

« Gdigod budeš, i gdigodir hodeš
« Dalmatinac reci da se zoveš
« I nepuštaj da ti ime gine
« Za slavu ga čuvaj Dalmatine!

« Dalmaciju virno si branio
« Od lava si bratju saranio
« Čuvaj, pazi da se ne ukine
« Ime tvoje slavno Dalmatine! »

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

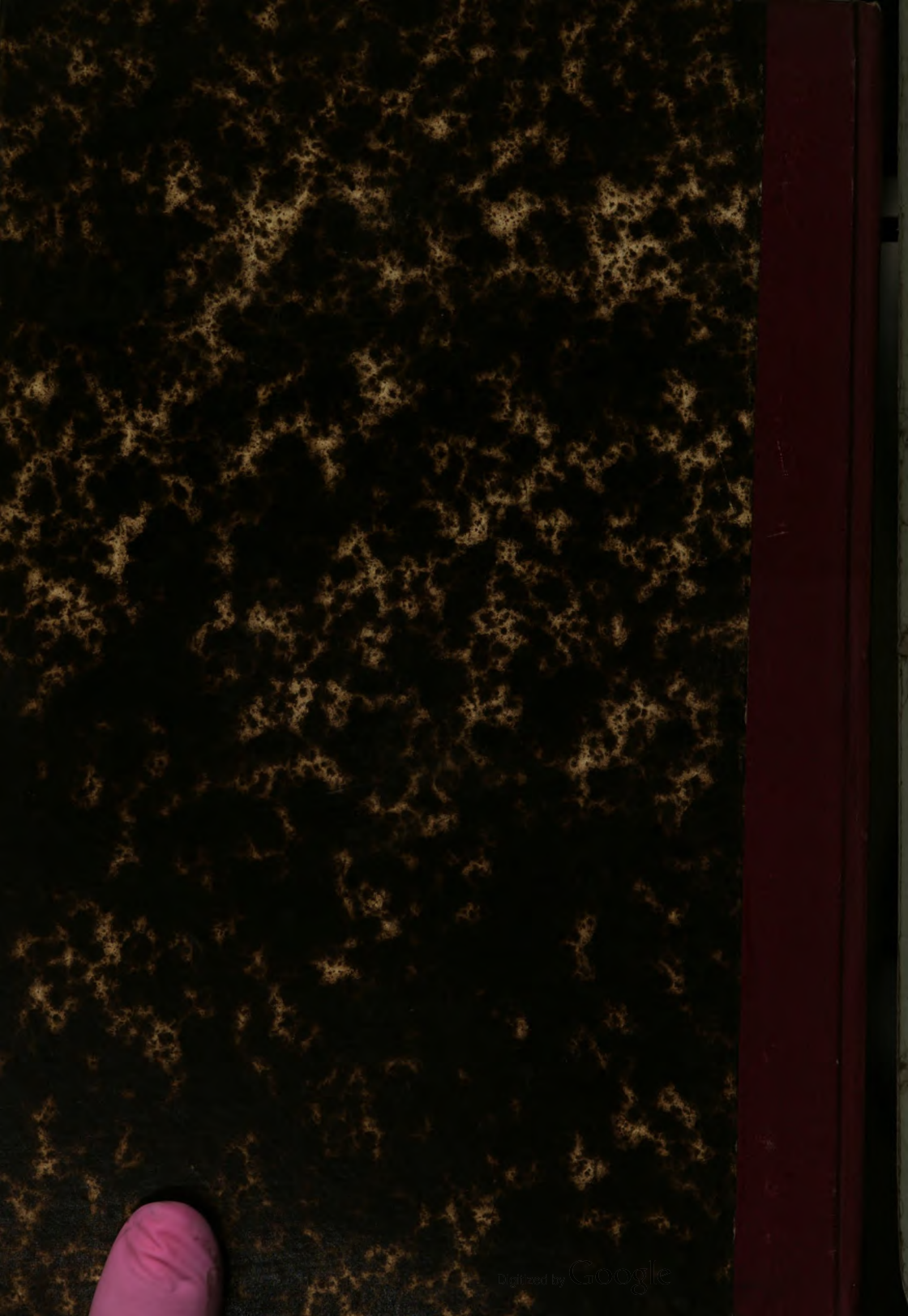
Digitized by Google